

Силабус дисципліни «Цивільне господарське законодавство»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Цивільне господарське законодавство

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях;
Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях

Ступінь: Бакалавр

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання правової інформації: виявлення суттєвих норм, порівняння правових альтернатив, формування обґрунтованих висновків щодо застосування цивільного та господарського законодавства. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки правових аналізів, рефератів і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати правові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати правові висновки та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час аналізу правових кейсів та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, нормативну та судову інформацію; - виділяти головне та узагальнювати правові норми; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння сутності цивільного та господарського законодавства України, його системи та ролі в регулюванні приватноправових і господарських відносин. Знання принципів функціонування суб'єктів господарювання, їх організаційно-правових форм, правового режиму майна та механізмів укладання й виконання договорів в ІТ-сфері та фінансовому секторі. Здатність аналізувати правові норми Цивільного та Господарського кодексів України, застосовувати їх при вирішенні практичних завдань у сфері комп'ютерної інженерії, фінансів, обліку та оподаткування. Знання основ зобов'язального права, договірного регулювання, захисту прав суб'єктів господарювання та цифрових активів. - орієнтуватися в системі цивільного та господарського законодавства; - визначати правовий статус суб'єктів господарювання; - характеризувати порядок укладання, зміни та припинення договорів; - застосовувати норми про відповідальність у господарських відносинах; - пояснювати правове регулювання ІТ-договорів та цифрових послуг.	Результати навчання Пояснювати сутність правових категорій та явищ: цивільні та господарські правовідносини, правочини, договори, зобов'язання, господарська відповідальність, право власності та інтелектуальна власність. Аналізувати основні нормативно-правові акти у сфері цивільного та господарського права для вирішення практичних завдань. Характеризувати організаційно-правові форми суб'єктів господарювання, застосовувати методи правового аналізу договорів, визначати підстави відповідальності та способи захисту порушених прав. Орієнтуватися в актуальній судовій практиці та правозастосуванні у сфері господарських відносин в умовах цифрової економіки. - пояснювати зміст цивільно-правових та господарських понять; - аналізувати структуру і зміст цивільних і господарських договорів; - визначати підстави та обсяг господарської відповідальності; - застосовувати базові методи правового аналізу до конкретних ситуацій; - використовувати нормативні та судові джерела для обґрунтування правових позицій.
--	---	--

Цивільне законодавство: загальні положення та суб'єкти

Тема 1.1

Цивільне законодавство України: система та джерела. Поняття, предмет і метод цивільно-правового регулювання, місце цивільного права в системі права, Цивільний кодекс України як основне джерело.

Тема 1.2

Фізичні особи як суб'єкти цивільного права: цивільна правоздатність і дієздатність, місце проживання, опіка та піклування, визнання особи безвісно відсутньою або померлою.

Тема 1.3

Юридичні особи у цивільному праві. Поняття, види та організаційно-правові форми юридичних осіб, порядок їх створення, реєстрації та припинення в ІТ-сфері та фінансовому секторі.

Тема 1.4

Правочини та представництво. Поняття та види правочинів, умови дійсності, недійсні правочини та їх правові наслідки, представництво і довіреність у господарській практиці.

Право власності та господарське законодавство

Тема 2.1

Право власності в цивільному праві: поняття, форми, зміст та підстави виникнення і припинення. Право власності на програмне забезпечення та цифрові активи.

Тема 2.2

Право інтелектуальної власності: авторське право, суміжні права, патентне право, охорона програм для ЕОМ, баз даних та комп'ютерних технологій.

Тема 2.3

Господарське законодавство України: система, джерела та принципи. Господарський кодекс України, суб'єкти господарювання, підприємництво та некомерційна господарська діяльність.

Тема 2.4

Правовий режим майна суб'єктів господарювання. Господарські товариства, підприємства різних форм власності, їх правовий статус та особливості реєстрації й діяльності.

Зобов'язальне право та договірне регулювання

Тема 3.1

Загальні положення про зобов'язання. Поняття, види та підстави виникнення зобов'язань, виконання, забезпечення та припинення зобов'язань у цивільному та господарському праві.

Тема 3.2

Господарські договори: поняття, порядок укладання, зміни та розірвання. Класифікація договорів, типові договори в ІТ-сфері (договір про розробку ПЗ, надання хмарних послуг, ліцензійний договір).

Тема 3.3

Окремі види цивільно-правових договорів: купівля-продаж, постачання, підряд, надання послуг, позика та кредит, оренда — у контексті господарської та фінансової діяльності.

Тема 3.4

Фінансово-правові договори та регулювання фінансових послуг. Договори банківського вкладу, банківського рахунку, страхування, факторингу у взаємозв'язку з господарською діяльністю.

Відповідальність та захист прав у господарських відносинах

Тема 4.1

Цивільно-правова відповідальність: поняття, підстави, умови та види. Відшкодування збитків, неустойка, моральна шкода у господарській практиці.

Тема 4.2

Господарсько-правова відповідальність: санкції у господарських відносинах, штрафні та відшкодувальні санкції, конфіскаційні заходи; відповідальність у сфері цифрових послуг та ІТ-контрактів.

Тема 4.3

Захист цивільних та господарських прав: способи захисту, судовий та позасудовий захист, mediaція та арбітраж у господарських спорах. Захист прав споживачів та суб'єктів господарювання.

Тема 4.4

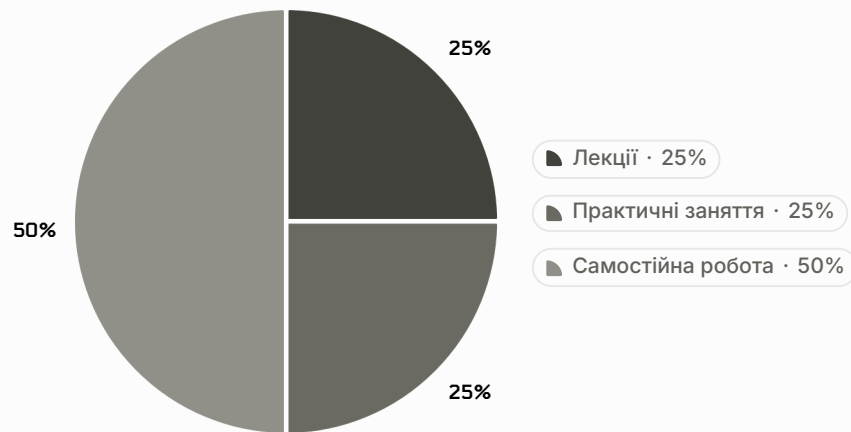
Правове регулювання у сфері електронної комерції та цифрової економіки. Електронний документообіг, електронний підпис, правові аспекти кібербезпеки та захисту персональних даних.

Розподіл навчального часу — 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Цивільне законодавство: система	2	2	4
	Тема 1.2 — Фізичні особи	2	2	4
	Тема 1.3 — Юридичні особи	2	2	4
	Тема 1.4 — Правочини та представництво	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 — Право власності	2	2	4
	Тема 2.2 — Право інтелектуальної власності	2	2	4
	Тема 2.3 — Господарське законодавство	4	4	4
	Тема 2.4 — Правовий режим майна	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 — Загальні положення про зобов'язання	2	2	4
	Тема 3.2 — Господарські договори	2	4	4
	Тема 3.3 — Окремі види договорів	2	2	4
	Тема 3.4 — Фінансово-правові договори	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 — Цивільно-правова відповідальність	2	2	4
	Тема 4.2 — Господарська відповідальність	2	2	2
	Тема 4.3 — Захист прав	2	2	4
	Тема 4.4 — Електронна комерція та цифрове право	2	2	6
Разом		34	36	64

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу. Лекцій — 30 год., практичних — 30 год., самостійна робота — 60 год.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою правничих знань.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу з цивільного та господарського законодавства
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, аналіз нормативних актів та розв'язання правових задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань та опрацювання судової практики

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються самостійно аналізувати правові джерела та судову практику.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури та нормативних актів

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з цивільного та господарського права (Щербина, Рєзнікова, Харитонов та ін.), нормативно-правовими актами (Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Закон про електронну комерцію), судовими рішеннями Верховного Суду. Студент має вміти конспектувати ключові правові норми, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до тлумачення цивільно-правових та господарських категорій.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Верховного Суду (supreme.court.gov.ua), Міністерства юстиції (minjust.gov.ua), Єдиного державного реєстру юридичних осіб (usr.minjust.gov.ua) та Державного реєстру авторського права (copyright.gov.ua). Аналіз судової практики у господарських справах, пошук актуальної нормативної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з правовими базами даних та формування правової грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання аналітичних завдань щодо складання та аналізу договорів (розробки ПЗ, надання хмарних послуг, ліцензійних угод); порівняльного аналізу правових форм суб'єктів господарювання в ІТ-галузі; творчих завдань — підготовка правових висновків, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань господарського законодавства. Очікуваний результат — уміння застосовувати правові норми на практиці та обґрунтовувати юридичні позиції.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов правових задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів вирішення правових ситуацій; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів, правових визначень і норм; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань та повторення прикладів із практики. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: аналіз правових ситуацій, складання проектів договорів, вирішення тестових завдань за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість правового аналізу та рівень засвоєння нормативного матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне правове завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, аналіз нормативних актів, вирішення практичних юридичних задач). Оцінюються повнота відповіді, правильність застосування норм та обґрунтованість правових висновків.

3

Підсумковий контроль

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — комбінована (тестування та вирішення правових задач). Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Цивільне господарське законодавство» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази правових знань, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії, фінансів та обліку. Такий підхід сприяє глибшому розумінню правових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати правові норми під час вирішення фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і прикладів із судової та господарської практики; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних правових ситуацій та судових справ у господарській сфері; студенти виявляють правову проблему, пропонують рішення на основі норм законодавства та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Вирішення правових задач за темами (аналіз договорів, визначення підстав відповідальності, захист порушених прав); відпрацювання алгоритмів правового аналізу конкретних ситуацій.
Дискусії Обговорення актуальних правових проблем в ІТ-галузі та фінансовій сфері (регулювання цифрових послуг, кіберправо, ліцензування ПЗ); розвиток критичного мислення та правової аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Цивільного та Господарського кодексів, законів про електронну комерцію, авторське право, захист персональних даних; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка правових аналізів, міні-рефератів і презентацій з актуальних питань цивільного та господарського законодавства у сфері ІТ та фінансів; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації правової інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання правових відповідей та позицій.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійними програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами станом на 2025 р.). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змінами станом на 2025 р.). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Щербина В. С., Рєзнікова В. В. Господарське право (загальна частина) : підручник. — Київ : Ліра-К, 2023. — 588 с.
4. Цивільне право України (частина загальна) : підручник / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. — Харків : Екус, 2024. — 568 с.
5. Мілаш В. С. Господарське право. Практичний посібник. — Харків : Право, 2024. — 400 с.
6. Цивільний кодекс України. Станом на 01 січня 2023 р. : науково-практичний коментар / за заг. ред. Є. О. Харитонов, О. М. Калітенко. — Київ : Норма права, 2023. — 1424 с.
7. Луць В. В., Великанова М. М. Договори в цивільному праві України : навч. посіб. 2-ге вид., доп. і перероб. — Київ : Юрінком Інтер, 2023.
8. Цивільне право. Особлива частина : навч. посіб. / Аврамова О. Є., Вакулович Е. В., Горбенко А. С. та ін.; за заг. ред. Ю. М. Жорнокуя, О. Є. Кухарєва. — Харків : ХНУВС, 2023. — 420 с.
9. Оновлення регулювання приватних відносин: проблеми і перспективи : монографія / за заг. ред. О. О. Кота, А. Б. Гриняка, М. М. Великанової. — Київ : Алерта, 2024. — 296 с.
10. Право інтелектуальної власності : підручник / за заг. ред. О. І. Харитонової. 3-тє вид., стереотип. — Київ : Юрінком Інтер, 2023.
11. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 № 675-VIII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19>
12. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20>
13. Закон України «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17>
14. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>
15. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 № 1576-XII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
16. Основи підприємницької діяльності : підручник / за редакцією В. М. Марченко. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2023.
17. Цивільне процесуальне право України : навч. посіб. / кол. авторів; за ред. В. О. Кучера, А. О. Дутко. — Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023. — 728 с.
18. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Верховного Суду України. — URL: <https://supreme.court.gov.ua/>
20. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. — URL: <https://minjust.gov.ua/>
21. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців. — URL: <https://usr.minjust.gov.ua/>
22. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
23. Офіційний сайт Державної служби статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України. — URL: <https://www.drs.gov.ua/>
25. Журнал «Право України» (електронне видання). — URL: <https://pravoua.com.ua/>